

Ressenya del volum 9 del Corpus Biblicum Catalanicum (abril 2021)

Bíblia del segle XIV: Primer llibre dels Paralipòmens, edició del text a cura de Pere Bescós i Jaume de Puig Oliver, introducció, notes i glossari a cura de Pere Casanellas i Pere Bescós, collació de vulgates catalanollenguadocianes a cura de Núria Calafell i Sala i Pere Bescós, edició del pròleg dels Paralipòmens a cura de Pere Bescós i Pere Casanellas, Associació Bíblica de Catalunya, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, març del 2021. ISBN: 984-84-9191-168-5. 444 pp. Preu, IVA inclòs: 27 euros.

Es tracta del quart volum que es publica de la col·lecció Corpus Biblicum Catalanicum, en la qual es preveu de publicar en edició crítica totes les versions catalanes de la Bíblia fins al final del segle XIX (vegeu el lloc web <http://cbcat.abcat.cat>).

Aquest volum continua l'edició de la Bíblia del segle XIV, començada a publicar en el volum 3. A la columna esquerra de cada pàgina parell s'inclou el text de la Vulgata, en què es basa normalment la versió catalana, segons l'edició crítica de Stuttgart complementada amb la collació de quatre vulgates de l'àmbit catalanollenguadocià. En les altres quatre columnes s'editen els quatre manuscrits catalans del segle XV que ens han conservat el text del Primer llibre del Paralipòmens, amb aparat crític i abundantment anotats. En la introducció s'estudien les relacions entre els quatre manuscrits catalans, la seva llengua, l'original de la traducció (la Vulgata, en el cas de dos manuscrits, i el text masorètic hebreu, en el cas dels altres dos) i les tècniques de la traducció. Un glossari de trenta-nou pàgines mostra la importància d'aquests textos per a la lexicologia catalana, tal com ja s'havia vist amb la publicació dels volums anteriors. En el web del Corpus Biblicum Catalanicum (<http://cbcat.abcat.cat/concordances-i-indexs-de-mots/>) es poden consultar les concordances i els índexs de mots complets dels tres manuscrits editats.

El volum aporta novetats interessants respecte als anteriors de la Bíblia del segle XIV (3 i 6). El més rellevant és que, si fins ara tots els textos (dels tres principals manuscrits Peiresc, Egerton i Colbert) eren traducció de la Vulgata llatina, en aquest volum Egerton i Colbert copien una traducció feta directament de l'hebreu (mentre que Peiresc continua copiant, com sempre amb molt poca cura, una traducció feta de la Vulgata). Sabíem, per les notícies de cremes de bibles i per inventaris, que aquestes traduccions medievals de la Bíblia hebrea al català havien existit, però fins ara no se n'havia identificat cap, si no és en algun recull de salms. Per primera vegada s'edita en aquest volum una traducció medieval catalana de la Bíblia hebrea que no consisteix en salms.

Una altra novetat és que aquest Primer llibre dels Paralipòmens no està contingut solament en els manuscrits Peiresc, Egerton i Colbert, sinó també en un manuscrit de Sevilla, que conté, a més, el Quart llibre dels Reis sencer, el Tercer llibre dels Reis, llevat dels primers capítols (és a dir, des de 3Re 5,10 fins al final) i els primers deu capítols del Segon llibre dels Paralipòmens (fins a 2Par 11,1). Aquest volum és, doncs, el primer en què s'edita el manuscrit Sevilla.

El volum pot interessar, doncs, no sols els llatinistes i biblistes interessats en la història de la Vulgata, sinó també els hebraïstes i els estudiosos de la cultura medieval europea cristiana i jueva, així com, sobretot, els estudiosos de la filologia catalana i romànica en general.